



GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI ZA 2022. GODINU

U OKVIRU OPERATIVNOG PROGRAMA ZA HRANU I/ILI OSNOVNU MATERIJALNU POMOĆ U OKVIRU FONDA EUROPSKE POMOĆI ZA NAJPOTREBITIJE

SAŽETAK ZA GRAĐANE

Na dan **31.12.2022.** godine u Operativnom programu za hranu i/ili osnovnu materijalnu pomoć za razdoblje 2014.-2020. (dalje u tekstu OPFEAD) ukupno od početka provedbe programa ugovorena je vrijednost projekata u iznosu od **63.433.762,39 EUR**. Ukupna vrijednost OPFEAD iznosi **53.092.930 EUR**. Ukupan iznos prihvatljivih rashoda nastalih korisnicima i plaćenih u provedbenim operacijama iznosi **37.193.830,62 EUR**, a prema Europskoj komisiji ovjerena su sredstva u iznosu od **35.182.794,40 EUR**.

Jedan od dva oblika materijalne deprivacije koje su adresirane aktivnostima OPFEAD (v.6.0) jest nedostatak hrane.

Tijekom 2022. godine u svrhu adresiranja materijalne deprivacije - nedostatak hrane (**MD1**) provedeni su projekti partnerskih organizacija koji su potpisani u okviru četiri poziva: „*Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2021./2022.)*“, „*Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2022./2023.)*“, „*Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza III*“ i „*Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza IV*“.

Cilj Poziva na dostavu projektnih prijedloga „*Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva*“ je ublažavanje najgorih oblika dječjeg siromaštva pružanjem nefinancijske pomoći djeci u siromaštvu ili u riziku od siromaštva i to u vidu podjele besplatnog obroka u školama. Provedbom projektnih aktivnosti u okviru Poziva „*Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva - školska godina 2021./2022.*“, podjelom školskog obroka osigurana je redovita prehrana u školi za **26.896** (ugovorene vrijednosti) djece koja žive u siromaštvu ili su u riziku od siromaštva, a polaznici su obveznog školskog programa i definirana su kao najpotrebitija prema kriterijima partnerske organizacije. Dosada je u okviru odobrenih ZNS-ova evidentiran doprinos pokazateljima u 2022. godini za dio djece koja su zaprimila besplatni školski obrok, te se nastavlja kontrola ZNS-ova i očekuje veći doprinos pokazateljima u narednom razdoblju.

Cilj Poziva „*Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći - faza III*“ i „*Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći - faza IV*“ je doprinijeti ublažavanju najgorih oblika siromaštva, pružanjem nefinancijske pomoći najpotrebitijim osobama (hrane i/ili osnovne materijalne pomoći) te pružanjem popratnih mjera koje će doprinijeti boljem socijalnom uključivanju najpotrebitijih osoba.

Tijekom 2022. objavljena su dva poziva:

1. Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2022./2023.)



2. Poziv za iskaz interesa za izravnu dodjelu bespovratnih sredstava tehničke pomoći u okviru REACT-EU Tijelima u Sustavu upravljanja, provedbe i kontrole korištenja Fonda europske pomoći za najpotrebitije.

Na razini OPFEAD za materijalnu deprivaciju - nedostatak hrane (MD1) predviđena su ukupna financijska izdvajanja u iznosu od 41.807.809 EUR od čega je 1.932.172 EUR namijenjeno za popratne mjere.

Do kraja 2022. godine **436.450** osoba koje primaju pomoć u hrani potvrđeno je kroz odobrene zahtjeve za nadoknadom sredstava.

Ukupna ugovorena vrijednost za MD1 u 2022. iznosi 12,10 milijuna EUR, odnosno ukupno 52,96 milijuna EUR od početka provedbe. Ugovorena vrijednost umanjena je za raskinute ugovore. U 2022. je ovjereno 8,32 milijuna EUR za MD1, a od početka provedbe je ovjereno 28,22 milijuna EUR. Na razini OPFEAD za materijalnu deprivaciju nedostatak hrane (MD1) predviđena su ukupna financijska sredstva u iznosu od 41.807.809 EUR, od čega je 1.932.172 EUR namijenjeno za popratne mjere.

Drugi oblik materijalne deprivacije koji se nastoji adresirati kroz aktivnosti OPFEAD jest nedostatak osnovne materijalne pomoći (**MD2**).

Tijekom 2022. godine su u svrhu adresiranja materijalne deprivacije - nedostatak osnovne materijalne pomoći (MD2) – ugovoreni i provedeni projekti partnerskih organizacija u okviru Poziva „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza IV“ (REACT EU) te je nastavljena provedba projekata ugovorenih u okviru Poziva „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza III“.

Cilj ovih Poziva je doprinijeti ublažavanju najgorih oblika siromaštva, pružanjem nefinancijske pomoći najpotrebitijim osobama (hrane i/ili osnovne materijalne pomoći) te pružanjem popratnih mjera koje će doprinijeti boljem socijalnom uključivanju najpotrebitijih osoba.

Na razini OPFEAD za materijalnu deprivaciju nedostatak osnovne materijalne pomoći (MD2) predviđena su ukupna financijska izdvajanja potpore u iznosu od 8.630.475 EUR od čega je 403.658 EUR namijenjeno za popratne mjere.

Od početka provedbe do kraja 2022. godine **193.689** korisnika primilo je osnovnu materijalnu pomoć.

Ukupna ugovorena vrijednost za MD2 u 2022. iznosi 1,00 milijun EUR, odnosno ukupno 7,88 milijuna EUR od početka provedbe. U 2022. je ovjereno 1,62 milijuna EUR za MD2, a od početka provedbe je ovjereno 5,12 milijuna EUR.

Unutar OPFEAD, uz operacije predviđene za adresiranje materijalne deprivacije MD1 i MD2, predviđena je i operacija koja se odnosi na **tehničku pomoć** (dalje u tekstu TP) i pridonosi učinkovitoj provedbi OPFEAD s ciljem smanjenja administrativnog opterećenja.

Sredstva TP predviđena su i korištena u okviru sljedećih Poziva:

- „*Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva*“ – školska godina 2016./2017., 2017./2018.;
- „*Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći*“ – faza I, II, III i IV;



- „Poziv za iskaz interesa za izravnu dodjelu bespovratnih sredstava tehničke pomoći tijelima nadležnim za provedbu programa“.

Tijekom 2022. godine u tijeku je bila provedba ukupno:

- 15 projekata TP u okviru Poziva „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza III“
- 28 projekata TP u okviru poziva „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza IV“ - REACT EU
- 4 projekta TP ugovorenih 2016. godine u okviru Poziva za iskaz interesa za izravnu dodjelu bespovratnih sredstava tehničke pomoći tijelima nadležnim za provedbu programa.

Za TP ukupno je u okviru OPFEAD predviđeno 2.654.646 EUR, te su navedena bespovratna sredstva namijenjena za tijela u sustavu i za partnerske organizacije ugovorene za provedbu aktivnosti MD1 i MD2.

Ukupna ugovorena vrijednost za TP u u 2022. godini iznosi 0,45 milijuna EUR, odnosno ukupno 2,59 milijuna EUR od početka provedbe. U 2022. godini je ovjereno 0,55 milijuna EUR za TP, a od početka provedbe je ovjereno 1,83 milijuna EUR.

Prilikom odabira projekta, poseban naglasak stavljen je i na kriterije određivanja najpotrebitijih osoba u smislu poštivanja ravnopravnosti spolova, sprečavanja bilo kakve diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, dobi ili spolne opredijeljenosti u ostvarenju pristupa na primanje pomoći, kao i na poštivanje dostojanstva primatelja pomoći. Projekti koji ne doprinose istome nisu prihvatljivi za financiranje.

Partnerske organizacije koje su provodile projekte osigurale su poštivanje načela jednakih mogućnosti, ravnopravnosti spolova i nediskriminacije, kao i pravila vezana uz zaštitu okoliša, pravila protiv rasipanja hrane te sigurnosti potrošačkih proizvoda te zaštite javnog zdravlja, te doprinos uravnoteženoj prehrani.

Projekti koji su financirani iz FEAD-a dodana su vrijednost postojećim nacionalnim programima, a omogućuju većem broju osoba da prime potrebnu pomoć, te se ne odnose samo na nezaposlene osobe i korisnike socijalne skrbi, već i grupe osoba koje nisu obuhvaćene postojećim sustavom zbog imovinskog cenzusa.

OPFEAD je redovito usklađivan s EU politikama vezano uz mjere ublažavanja pandemije bolesti COVID-19 te u pogledu djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi, a u odnosu na najpotrebitije.

Tijekom 2022. godine bilo je nužno tehnički izmijeniti OPFEAD v.6.0, u skladu s Uredbom (EU) 2022/562 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. godine o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 i EU br. 223/2014 u pogledu djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi (CARE) te je uvedena mogućnost 100% sufinanciranja za 2021./2022.

Pozivi su dodatno usklađivani i s nacionalnim politikama vezano uz ublažavanje posljedica potresa za najpotrebitije vezano uz Zakon o humanitarnoj pomoći u dijelu koji se odnosi na prikupljanje i pružanje materijalnih dobara i humanitarne aktivnosti u cilju zaštite i spašavanja žrtava katastrofa i velikih nesreća.

U okviru provedbe Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2027., provode se mjere unapređenja sustava doniranja hrane RH, koje su komplementarne aktivnostima financiranim u okviru OPFEAD- te je 1. srpnja



2022. godine objavljen javni poziv za dostavu projektnih prijedloga za dodjelu bespovratnih sredstava za investiciju C.1.5. R4.I1-Infrastrukturno opremanje posrednika u lancu doniranja hrane i banke hrane. Za provedbu Poziva su osigurana EU sredstva iz instrumenta „NextGenerationEU“ u iznosu od 3,98 milijuna EUR, pri čemu je 1,99 milijuna EUR namijenjeno za infrastrukturno opremanje posrednika u lancu doniranja hrane, a 1,99 milijuna EUR za infrastrukturno opremanje banke hrane.

Tijekom 2022. godine provedena je **Strukturirana anketa o krajnjim primateljima pomoći hrane i/ili osnovne materijalne pomoći u okviru OPFEAD** za razdoblje 2014.-2020. čije je Završno izvješće odobreno u prosincu 2022. Realizirani uzorak je obuhvatio 1063 krajnja primatelja pomoći i 48 partnerskih organizacija na 89 lokacija podjele pomoći. Istraživanje je obuhvatilo većinu projekata čija je provedba zahvaćena razdobljem od travnja do studenog 2022. godine, namijenjenih školskoj prehrani učenika osnovnih škola i pomoći u hrani i/ili drugoj materijalnoj pomoći ostaloj populaciji potrebitih prema kriterijima projekata. Iako nije riječ o evaluaciji u užem smislu, nalazi o društveno-ekonomskoj pozadini, trenutnoj i prijašnjoj situaciji krajnjih primatelja pomoći te njihovim iskustvima s pomoći financiranom iz FEAD-a, kao i o iskustvima partnerskih organizacija, relevantni su u predviđanju potreba i planiranju istovjetnih intervencija u narednom programskom razdoblju..

Vrijedno je također prenijeti nalaze o iskustvima partnerskih organizacija uključujući i pandemijski kontekst, dio istraživanja dodatno uključen u odnosu na obveze upravo zbog utjecaja i posljedica predmetnog konteksta. Većina partnerskih organizacija pozitivno ocjenjuje administrativne zahtjeve za upravljanje projektom FEAD-a – 23% smatra da ih se lako pridržavati, a 68% smatra da su primjereni. 8% koji smatraju da se nije lako pridržavati zahtjeva u jednakoj mjeri navode prekomplikiranu evidenciju prisutnosti u školi te preduge rokove realizacije projekta. Partnerske organizacije, koje su imale provedbu i u 2021. godini, u manjem udjelu navode da je pandemija otežala provedbu projektnih aktivnosti sufinanciranih FEAD sredstvima u 2021. kod nabave hrane (12%) i druge materijalne pomoći (6%) te podjele druge materijalne pomoći (6%). S druge strane, pandemija je uzrokovala najviše izazova kod podjele hrane: podjednak broj partnerskih organizacija smatra da je pandemija utjecala (30%) i nije (31%) na tu aktivnost. Glavni uzroci otežavanja aktivnosti su otežana podjela zbog online nastave i neplaniranih izostanaka (16%), pridržavanje epidemioloških mjera (8,4%) te veliki troškovi prijevoza (6%). Rezultati provedenog Upitnika u skladu su s preporukama Tematske evaluacije OPFEAD-a, u dijelu koji se odnosi na povećanje iznosa za administrativne troškove prijavitelja, povećanje trajanja projekata u okviru FEAD-a, prilagodbu maksimalnog iznosa potpore, te izmjenu načina planiranja i provedbe popratnih mjera.

